

Asia: VN/8292/2021

Lausuntopyyntö: Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ajokorttilain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Etelä-Pohjanmaan liitto esittää lausuntonaan liikenne- ja viestintäministeriölle esitetystä ajokorttilain muutoksista seuraavaa.

Oppilaitosten toimipaikkaverkostoa on viime vuosina karsittu ja eri oppilaitosten koulutusalojen tarjontaa keskitetty. Monilla alueilla julkinen liikenne on valitettavan vähäistä. Näistä syistä koulutuksen tasa-arvo ei esimerkiksi Etelä-Pohjanmaalla toteudu. Asutus on lisäksi Etelä-Pohjanmaalla moneen muuhun maakuntaan nähden hajautunutta. Julkisen liikenteen palveluiden puuttuessa ainut tapa on kulkea omalla tai kaverin kyydillä. Nuoret 15-17 -vuotiaat koululaiset, opiskelijat ja työssäkäyvät kulkevat matkansa nykyisin mopolla, mopoautolla, mönkijällä, traktorilla ja erityisluvalla henkilöautolla. Matkoja tehdään monentyyppisellä tieverkolla, katuverkolta aina pääväyläverkon valtateille. Kaupunkikeskusten väliset yhteydet ovat maakunnassa vilkasliikenteisiä valta- tai kantateitä, joilla liikkuu edellä mainittujen nuorten lisäksi mm. runsaasti raskasta liikennettä ja maatalousliikennettä. Nuorten kuljettajien liikenneturvallisuuden kannalta omaehtoiseen liikkumiseen päätieverkolla turvallisoin kulkuneuvo on henkilöauto.

Lakiesityksessä ehdotetaan luovuttavaksi Liikenne- ja viestintäviraston poikkeuslupamenettelystä, jossa 17-vuotiaalle voidaan kokonaisharkinnan perusteella myöntää poikkeuslupa B-luokan ajokortin suorittamista varten. Ehdotettu muutos ei tosiasiallisesti muuta merkittävästi nykyistä tilannetta, koska lähes kaikki hakijat ovat poikkeuslupan saaneet. Nykymenettelyssä poikkeuslupaa on joissain tapauksissa haettu luovilla perusteilla, minkä tarve nyt poistuisi.

Etelä-Pohjanmaan liitto kannattaa ehdotettua poikkeuslupamenettelystä luopumista sekä sitä, että alaikäisen ajo-oikeus voidaan myöntää 17 vuotta täyttäneelle vanhemman suostumuksella.

Ajo-oikeutta on luonnoksessa kaavailtu rajoitettavaksi mm. siten, että viikonloppujen yöaikainen liikenne ei olisi pääsääntöisesti mahdollista. Liikenteen turvallisuustilastojen mukaan viikonloppuna ja erityisesti viikonloppuöinä tapahtuu merkittävä osuus liikenneonnettomuuksista. Lisäksi lakiesityksessä ehdotetaan, että 17-vuotiaan kuljettajan tulisi käyttää autoon kiinnitettävää alaikäisen kuljettajan tunnusta. Esitetyt ajo-oikeuden rajoitukset ja eivät vaikeuta välttämättömien liikkumistarpeiden toteuttamista.

Etelä-Pohjanmaan liitto toivoo, että uudistuksen vaikutuksia seurataan ja mahdollisiin lain aiheuttamiin ongelmakohtiin puututaan nopeasti. Mikäli nuorten liikenneturvallisuuden todetaan uudistuksen seurauksena heikkenevän, tulee mm. lain valmistelussakin olleita muita rajoitusmahdollisuuksia pohtia. Kokonaan 17-vuotiaiden ajo-oikeudesta ei pidä kevein perustein luopua.

Nuorten riskikäyttäytymiseen tulee kuitenkin puuttua tarvittaessa tarpeeksi tiukasti. Esityksen perusteluissa todetaan, että ajokieltokoulutuksen on tutkimuksissa todettu vaikuttavaan riskikäyttäytymiseen tehokkaasti. Ajokieltokoulutusta ollaankin esityksessä ulottamassa alempiin ajokorttiluokkiin, mikä on oikeansuuntainen uudistus. Ajokieltokoulutusta tulisi tulevaisuudessa harkita osaksi koko ajo-oikeuskokonaisuutta. B-luokan ajo-oikeuden myöntämisharkinta tulisi kuitenkin olla mahdollista niissä tapauksissa, joissa nuori on aiemmin syyllistynyt törkeään tai toistuviin liikenne rikkomuksiin. Se antaisi 15-16 -vuotiaille kuitenkin selvän signaalin pyrkiä vastuulliseen liikennekäyttäytymiseen jo ”mopoikäisenä”.

Esityksessä on hahmoteltu rangaistusasteikkoa ja todettu, että ”riittävä ja tehokas seuraamus edistäisi rajoituksen noudattamista”. Rangaistusasteikon tulee olla laaja ja ankarimmillaan ajoaikarajoituksen tai muun törkeän liikenne rikkomuksen maksimirangaistuksen tulisi olla ajo-oikeuden menettäminen 18-vuoden ikään saakka. Muutamien viikkojen pituisilla ajokielloilla ei todennäköisesti ole toivottua ennaltaehkäisevää vaikutusta.

Palomäki Jani
Etelä-Pohjanmaan liitto